

УДК 2-56-558.3(477):271.4(477)

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2024-4-23>

Марія ПРОНЮК

аспірантка IV року навчання, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, Україна, 76018

ORCID: 0000-0001-6330-4202

Бібліографічний опис статті: Пронюк, М. (2024). Перший період організаційної діяльності Секретаріату Центрального Ювілейного Комітету Української Греко-Католицької Церкви для відзначення Тисячоліття Хрещення Руси-України. *Fine Art and Culture Studies*, 4, 165–172, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2024-4-23>

**ПЕРШИЙ ПЕРІОД ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
СЕКРЕТАРІАТУ ЦЕНТРАЛЬНОГО ЮВІЛЕЙНОГО КОМІТЕТУ
УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ
ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ**

Подія Тисячоліття Хрещення Руси-України мала неабияке зацікавлення не тільки українського народу, але й великої частини світової спільноти. На жаль, на Батьківщині не можливим було організувати гідне святкування Ювілею, однак в діаспорі ієрархія Української Греко-Католицької Церкви на чолі з Патріархом Йосифом Сліпим розпочали приготування до цієї події за 10 років до її святкування. В цьому дослідженні, завдяки праці в ще не описаному архіві владики Мирослава Степана Марусина Української Папської Колегії Святого Йосафата в Римі, висвітлюється та аналізується діяльність Секретаріату Центрального Ювілейного Комітету УКЦ для відзначення Тисячоліття Хрещення Руси-України впродовж першого п'ятиліття його існування.

Метою статті є висвітлення та аналіз періоду приготування ієрархії та вірних Української Греко-Католицької Церкви до величного Ювілею Тисячоліття Хрещення Руси-України. Основну увагу зосереджено на створенні Центрального Ювілейного Комітету УГКЦ, діяльності виконавчого Секретаріату під проводом отця Михайла Гринчишина, ЧНІ.

Використання історико-документального аналізу під час праці в архіві та синхронного методів лягли в основу методологічної бази дослідження.

Науковою новизною дослідження є опрацювання та аналіз ще не опублікованих документів, комунікатів, об'єктів, повідомлень та листів Секретаріату Центрального Ювілейного Комітету з осідком у Вінніпезі впродовж 1978–1982 років. Це дасть можливість науковцям, дослідникам та всім зацікавленим темою святкування Тисячоліття Хрещення України наблизитись до подій приготування до Ювілею, здійснених єпископами, духовенством та вірними УГКЦ під опікою Патріарха Йосифа Сліпого.

Висновки. При підготовці цього дослідження, опрацюванні цінних та ще не опублікованих матеріалів, виявлено, що обрана тема потребує глибшого наукового огляду, зокрема другої половини приготування. В архівах осіб, що були причетними до приготування святкувань Ювілею, зберігаються цінні факти та свідчення тієї епохи. Їх аналіз, оцифрування, доступ широкого кола зацікавлених тематикою будуть важливими кроками у цілісному дослідженні питання Тисячоліття Хрещення Руси-України.

Ключові слова: Українська Греко-Католицька Церква, 1000-ліття Хрещення Руси-України, українська діаспора, Йосиф Сліпий, Михайло Гринчишин

Marîia PRONIUK

postgraduate student, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, 57, Shevchenko St, Ivano-Frankivsk, Ukraine, 76018

ORCID: 0000-0001-6330-4202

To cite this article: Proniuk, M. (2024). Pershyi period orhanizatsiinoi diialnosti Sekretariatu Tsentralnoho Yuvileinoho Komitetu Ukrainskoi Hreko-Katolytskoi Tserkvy dlia vidznachennia Tysiacholittia Khreshchennia Rusy-Ukrainy [The first period of organising activities of the Secretariat of the Central Jubilee Committee of the Ukrainian Greek Catholic Church for the celebration of the Millennium of the Baptism of Rus-Ukraine]. *Fine Art and Culture Studies*, 4, 165–172, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2024-4-23>

**THE FIRST PERIOD OF ORGANISING ACTIVITIES
OF THE SECRETARIAT OF THE CENTRAL JUBILEE COMMITTEE
OF THE UKRAINIAN GREEK CATHOLIC CHURCH FOR THE CELEBRATION
OF THE MILLENNIUM OF THE BAPTISM OF RUS'-UKRAINE**

The Millennium of the Baptism of Rus'-Ukraine was an event of great interest not only to the Ukrainian people but also to a large part of the global community. Unfortunately, it was not possible to organize a fitting celebration of the Jubilee in the homeland. However, in the diaspora, the hierarchy of the Ukrainian Greek Catholic Church, led by Patriarch Josyf Slipyj, began preparations for this event 10 years prior to its celebration. In this study, by working in the yet-to-be-catalogued archive of Bishop Myroslav Stefan Marusyn of the Ukrainian Pontifical College of St. Josaphat in Rome, we highlight and analyse the activities of the Secretariat of the Central Jubilee Committee of the UGCC in commemoration of the Millennium of the Baptism of Rus'-Ukraine during the first five years of its existence.

*The **purpose** of this article is to illuminate and analyse the period of preparation undertaken by the hierarchy and the faithful of the Ukrainian Greek Catholic Church for the grand Jubilee of the Millennium of the Baptism of Rus'-Ukraine. Special attention is given to the establishment of the Central Jubilee Committee of the UGCC and the activities of its Executive Secretariat under the leadership of Father Mykhailo Hrynchyshyn, CSsR. The **methodological foundation** of the study is based on the use of historical-documentary analysis during archival work and synchronous methods. The **scientific novelty** of our research lies in the processing and analysis of unpublished documents, communiqués, circulars, announcements, and letters from the Secretariat of the Central Jubilee Committee based in Winnipeg from 1978 to 1982. This will enable scholars, researchers, and all those interested in the topic of the Millennium of Ukraine's Baptism to see in detail the preparatory events carried out by the bishops, clergy, and faithful of the UGCC under the patronage of Patriarch Josyf Slipyj.*

*In preparing of this research and working with valuable and previously unpublished materials, we **concluded** that the chosen topic requires deeper scholarly review, particularly regarding the second half of the preparation period. The archives of individuals involved in the Jubilee celebrations contain valuable facts and testimonies from that era. Their analysis, digitization, and access to a wider audience interested in the subject will be essential steps in a comprehensive study of the Millennium of the Baptism of Rus'-Ukraine.*

***Key words:** Ukrainian Greek Catholic Church, The Millennial Anniversary of The Baptism of Rus'-Ukraine, Ukrainian diaspora, Josyf Slipyj, Mykhailo Hrynchyshyn.*

Актуальність проблеми. Святкування тисячолітнього ювілею Християнства Русі-України в 1988 році мало стати світовою подією. Чому до нього Блаженніший Йосиф Сліпий разом з усіма українськими владиками, науковим та культурно-мистецьким світом почали готуватися аж за десять років? Тому, що ця подія мала привернути увагу всього світу до України, об'єднати українців поза межами Батьківщини, побороти всі протистояння та розбіжності, піднести на дусі діаспору, розпалити стремління до власної самоідентифікації, цінування свого багатого історичного минулого. Історичний Ювілей відбувся в роки вимушеної еміграції мільйонів наших співвітчизників. Сьогоднішні часи також позначені численним вимушеним переміщенням українців через російське вторгнення. Як і тоді, так і тепер церква відіграє велику і важливу роль в гуртуванні людей, допомагає їм та дбає про їхній духовний та культурний ріст.

Аналіз досліджень та публікацій. Однією з найперших спроб висвітлення підготовки УГКЦ до величного Ювілею в діаспорі є стаття отця Івана Музички у науковому виданні Українського Богословського Товариства «Богосло-

вія» за 1982 рік (Музичка, 1982). В ній автор аналізує здобутки першого п'ятиліття (1978–1982) приготування до цієї події та позиціонує своє дослідження як «хроніку того часу» з описом початку підготовки та її цілей. Найбільшу увагу тут зосереджено на діяльності наукових установ, їх проєктів та ініціатив щодо святкування. Йдеться, зокрема, про Наукове Товариство імені Тараса Шевченка у США і Канаді, Українську Вільну Академію Наук, Науковий інститут Гарвардського Університету, Український Католицький Університет імені Святого Климента Папи (далі – УКУ) та його філії. І це очевидно, адже о. І. Музичка був представником УКУ та популяризував візію Блаженнішого Патріарха Йосифа щодо відзначення Ювілею на зборах і нарадах вищезгаданих установ (Музичка, 1982, с. 176–177). Цінною ця праця є також тим, що автор мав доступ до Архіву УКУ та використав документи з відділу «Ювілей 1000-ліття».

Варта уваги стаття Аркадія Жуковського про підсумки відзначення тисячолітнього ювілею хрещення Русі-України (Жуковський, 1993). Історик підкреслює найголовніше досягнення

всіх приготувань і святкувань – єдність українського народу поза межами Батьківщини. Це і спільне послання ієрархів українських церков (1981 рік), і заява-звернення Світового Конгресу Вільних Українців (СКВУ) щодо соборного і величного відзначення цієї дати (1988 рік) та інші загальні проекти та ініціативи.

Дисертація Юрія Недужка також є вагомим внеском у поглиблення вивчення культурно-історичної спадщини українського народу. Об'єктом його дослідження є українська діаспора у період підготовки і відзначення Тисячоліття хрещення Руси-України. Тут, зокрема, автор висвітлює та аналізує діяльність суспільно-політичних, релігійних організацій, засобів масової інформації та наукових інституцій в процесі реалізації урочистих заходів святкування (Недужко, 2003).

Глибоким та вичерпним є дослідження про роль музичного мистецтва у відзначенні діаспорою 1000-ліття хрещення науковиці Ганни Карась. У своїй монографії авторка присвятила один з підрозділів цій важливій та мало вивченій темі (Карась, 2012). Основний акцент дослідниця робить на мистецько-імпрезову частину святкування Ювілею у різних країнах світу: концерти, урочисті богослужіння у супроводі хорів, етнічні фестивали, музичні прем'єри, створення об'єднаних хороших колективів та їх виступи, діяльність мистецьких комісій, рад та комітетів, міжнародні наукові конференції тощо. Вражає географія походження опрацьованих матеріалів, їх конкретизація та компетентний аналіз.

Метою статті є висвітлення та аналіз приготування владик УГКЦ на чолі з Патріархом Йосифом Сліпим до святкування Ювілею Тисячоліття Хрещення Руси-України та діяльність виконавчого органу Центрального Ювілейного Комітету – Генерального Секретаріату.

Виклад основного матеріалу. З 17 до 20 листопада 1978 року Блаженніший Йосиф Сліпий скликав на нараду українських католицьких єпископів в Римі. Програма нарад передбачала найпершим і основним пунктом обговорення Ювілею тисячоліття хрещення Руси-України і приготування до нього (Сліпий, 1978). Засідання модерував владика Іван Прашко. Було прийняте рішення створити робочий Центральний Комітет для підготовки до святкування. Його очолив Блаженніший Йосиф Сліпий,

та члени Комітету – митрополити Максим Германюк, Йосиф Шмондюк та голови єпархіальних ювілейних комітетів. Також був розроблений план праці на десять років приготування до Ювілею. Зокрема, владика вирішили звернутися до братів православних і протестантів з пропозицією відзначити цю подію «єдиним серцем і єдиними устами». На завершення цих зустрічей, 19 листопада, в приміщенні УКУ, підводячи підсумки, Патріарх Йосиф промовив до своїх співбратів пророчі слова: «Найважливішими рішеннями нашими були постанови про підготовку нашого народу до 1000-ліття нашого християнства. За десять літ стрінемо цю подію. Певно не всі, по людськи говорячи, багатьох з нас покличе Господь. Багато великих змін може змінити світ в цих десяти літах. Наша Батьківщина може випрямитись в своїм ярмі, а може і зовсім його скинути. Словом – великі зміни можуть наступити – на добре і на зле. Та ми до цього ювілею прямуймо і готуймося. Ми старші почали, показали напрям, а Ви молоді продовжуйте з Богом. Щоб цей ювілей приніс благодать Божу на весь наш нарід, щоб Христове Слово знову стало законом на нашій землі» (Сліпий, 1978).

Владика також ухвалили створення постійного Ділового (Генерального) Секретаріату з осідком у Вінніпезі. Своє перше засідання члени Комітету провели в Нью-Йорку (25 листопада 1978 р.): митрополити М. Германюк та Й. Шмондюк, владика Ніл Саварин та Василь Лостен, отець Борис Москаль, отець Андрій Бавнчак, отець Михайло Гринчишин, ЧНІ. Зокрема, присутні опрацьовали деякі питання для негайного вирішення: кожен владика зобов'язувався якнайшвидше подати відомості про представника від власної єпархії до Ділового Секретаріату у Вінніпезі; пошук та призначення езекутивного секретаря на платній основі, що займався б повністю справами і потребами Ділового Секретаріату; розробка плану праці, первісного бюджету та їх подання на затвердження Владикам та Центральному Комітетові; прохання владикам про пропозиції можливих співпрацівників зі сфери української культури, мистецтва, музики, історії, релігійної думки, богослов'я і науки (Гринчишин, 1978, с. 1–2). Генеральним секретарем було обрано о. М. Гринчишина (1929–2012), ЧНІ, який ревно взявся до організації роботи святку-

вання Ювілею, вів постійне листування з Центральним Комітетом та його членами, організовував робочі зустрічі, складав програми, подавав звіт за виконану роботу та пропозиції щодо майбутніх ініціатив та проектів.

Влітку 1979 року був остаточно сформований список єпископів та представників Міжєпархіального Ювілейного Комітету. Голова – кардинал Йосиф Сліпий, інші члени: з Риму – владика Мирослав Марусин, священники Данило Дзвоник та Іван Музичка, комендатор Василь Лосічко, з Вінніпегу – владика Максим Германюк та о. М. Гринчишин, ЧНІ, з Торонто – владика Ісидор Борецький та Іван Лещишин, з Саскатуну – владика Андрій Раборецький і Теодор Баран, з Філадельфії – отець Стефан Чеханський і Іван Скочиляс, зі Стенфорду – владика Василь Лостен, з Чикаго – владика Ярослав Габро та Ярослав Свищук, з Буенос-Айресу – владика Андрій Сапеляк та доктор Мігель Василюк, з Куритиби – владика Єфрем Кривий та Миколай Іванів, з Німеччини – владика Платон Корниляк та Йосиф Зелик, з Франції – владика Володимир Маланчук та Зиновій Нарожняк, з Австралії – владика Іван Прашко та Ігор Шпитковський, з Едмонтону – владика Ніл Саварин, з Нью-Вестмінстеру – владика Єронім Химій, з Великої Британії – владика Августин Горняк, з Югославії – владика Гавриїл Букатко (Секретаріят Центрального Ювілейного Комітету, 1979).

Способом передавання інформації між всіма членами Секретаріату були комунікати – друковані листи формату А4 з зазначенням вверху посередині «Секретаріят Центрального Ювілейного Комітету УКЦ для відзначення Тисячліття Хрещення Руси-України», нижче справа – число комунікату, навпроти зліва – адреса Секретаріату англійською мовою: 233 Scotia Street, Winnipeg, Manitoba, Canada, R2V 1V7, тоді нижче зліва зазначали дату виходу комунікату, відтак – одержувача, тоді йшов текст, в кінці – оригінальний підпис отця М. Гринчишина, ЧНІ, генерального секретаря. Комунікат ч. 9 вже вийшов у новому форматі: з'явилася емблема у правому куті аркуша – Хрест у вигляді тризуба з обрамленням та зазначенням років Ювілею Хрещення 988–1988, гасло «За Християнську Україну», та англійська версія «1000 ліття Christianity in Ukraine» та «Secretariat-Central Jubilee Committee». З 1980 року «Комунікат»

змінюється на «Обіжник», а до адреси додається і номер телефону Секретаріату (Гринчишин, 1980).

Комунікатом 3 і 4 Секретаріят Центрального Ювілейного Комітету УКЦ для відзначення Тисячоліття Хрещення Руси-України владикам та єпархіальним представникам було повідомлено про перше повне засідання Центрального Комітету в Римі у вересні 1979 року, а також прохання надсилати пропозиції та зауваження щодо приготування до Ювілею (Секретаріят Центрального Ювілейного Комітету. 1979, с. 1). На цьому зібранні українських владик з доповідями про перебіг справ у підготовці до святкування Тисячоліття Хрещення виступили єпископ Іван Прашко та отець протоігумен М. Гринчишин (Сліпий, 1979, с. 1), широко обговорювалося питання фінансової підтримки всенародної акції. Було вирішено: зробити до кінця 1979 року одноразову збірку коштів для початку роботи Центрального Секретаріату; передбачалася збірка кожного року з усіх парафій у всіх єпархіях та екзархатах у сумі одного відсотка з загального доходу; ухвалено до виконання низку завдань: друк Молебня до Святого Володимира, розповсюдження між вірними Листа Святішого Отця Івана Павла II та Великоднього Послання українських владик на тему Тисячоліття Хрещення, видання історії Української Церкви, оплата праці ексекютивного секретаря, друк образів святих Володимира і Ольги, тощо (Гринчишин, 1979, с. 1).

Одним з важливих питань було фінансування різних завдань, покладених на Секретаріат. Незважаючи на постанову владик на нарадах 1979 року про обов'язкову збірку, генеральний секретар о. М. Гринчишин в Обіжнику ч. 16 вже втретє звертався до членів Ювілейного Комітету «прихильне й ласкаве наставлення Владик і вірних у цій переважній справі». На той час тільки Вінніпезька Архиепархія, Чиказька Єпархія Святого Миколая, Апостольська Екзархія в Німеччині та Апостольський Екзархат в Австралії зробили свої пожертви (Гринчишин, 1980, с. 1).

Влітку 1980 року Секретаріят Центрального Ювілейного Комітету УКЦ видав ювілейні різдвяні листівки українською та англійською мовами із зображенням вітражів відомого українського митця Леоніда Молодожанина. Планувалося кожного року видавати нову серію.

Метою такого проекту було через різдвяні побажання, написані на цих листівках і розіслані рідним і друзям, популяризувати наближення події Тисячоліття Хрещення. Іншим завданням листівок було зібрання коштів для подальшої праці Секретаріату. Ціна за 12 листівок з конвертами складала \$ 4.50 (Гринчишин, 1980, с. 1).

До практичного плану духовної обнови – найважливішої мети підготовки та святкування Тисячоліття Хрещення – були розроблені такі завдання: євангелізація через місії й реколекції; катехизація молоді і дорослих; тайни хрещення й миропомазання, і оборона життя; обнова в вірі, надії й любові; обнова родинного життя, і духовні покликання; літургічна й біблійна обнова; сповідь і пресвята Євхаристія; Божі Заповіді; історичне освідомлення: післаництво Української Католицької Помісної Церкви. Ці теми мали лягти в основу проповідей, повчань, катехизацій, а також могли бути темою «на з'їздах і конгресах, на студійних днях і конференціях, на засіданнях церковних організацій, по школах, у викладових салях, при катехизації дітей і молоді, по родинах та в приватному читанню чи розважанні». До цього всього о. М. Гринчишин пропонує ці теми як предмет пастирських послань Ієрархії УКЦ (Гринчишин, 1980, с. 1–2).

Одним із спільних проектів українських католиків і православних стало написання гімну до 1000-ліття Хрещення. Відомий «Славень Христові» (1982) був написаний професором Яром Славутичем (католиком), автор музики – маєстро Сергій Яременко (православний). Текст з нотами о. М. Гринчишин надіслав на затвердження Блаженнішому Йосифові та владикам 9 вересня 1982 року. Часте виконання гімну після завершення богослужінь мало бути пригадуванням прийдешнього Ювілею, пробуджуючи, таким чином, в серцях вірних побожні думки і почування та допомагаючи їм належно духовно відсвяткувати цю величну подію (Гринчишин, 1982, с. 1–3).

Вартий уваги звіт Комісії (Комітету) для Відзначення Тисячолітнього Ювілею Християнства Руси-України у складі владика Максима Германюка та генерального секретаря о. М. Гринчишина, що був представлений на Конгресі Мирян в Римі (1982). Так, у духовній ділянці було надруковано та розповсюджено сто тисяч копій Листа Святішого Отця Івана Павла II до Блаженнішого Йосифа Слі-

пого, Слово Папи у Філадельфійській катедрі і Великодне послання Ієрархії УКПЦ за 1979 рік. Було затверджено та вибито золотий Ювілейний медальйон та менші золоті ювілейні відзнаки, надруковано ювілейні різдвяні мистецькі листівки. Отець Мирослав Марусин склав ювілейний молебень. Професор Я. Славутич у співпраці з маєстро С. Яременком написали гімн «Славень Христові». Світ побачили низка науково-популярних досліджень: О. Прицака «Початок Русі», М. Гринчишина, «Наша Християнська Спадщина» та «Християнське Подружжя і Родинне Життя»; брошури «Почаївська Богородиця», «Молодість Митрополита Андрея – Спомини Матері». Культурно-мистецька складова передбачала проведення у жовтні «Дня Тисячоліття» (Вінніпег), з 30 листопада до 2 грудня – конференції українських музикантів (Торонто). Митець Святослав Гординський розмалював п'ять ікон Почаївської Богородиці, по одній для кожної канадської єпархії. Маляр Петро Андрусів створив спеціальну монументальну композицію «Хрещення Руси-України» для Філадельфійської Єпархії. До Ювілею тисячоліття в різних містах – Вашингтоні, Оттаві, Куритибі, Посадасі, Канбері – розпочалося будівництво українських храмів Божих. У науково-академічній сфері був розроблений проект написання й видання наукової Історії УКЦ в Канаді в п'ятьох томах за редакторством доктора Богдана Казимири. Опісля, були зазначені майбутні проекти та плани для реалізації: обов'язкове здійснення щорічної ювілейної збірки по всіх єпархіях та екзархатах; чотири рази на рік видання спільного послання на тему духовної обнови українською ієрархією; щорічні ювілейні духовні обнови для вірних; створення Ювілейних Комітетів там, де їх ще нема; щорічне відзначання «Дня Тисячоліття» для пригадування та зацікавлення Ювілеєм; проведення наукових конференцій на тему Тисячоліття; підтримка друку публікацій присвячених Тисячоліттю; спільна праця над виданням православними і католицькими науковцями історії українського християнства. (Гринчишин, 1982, с. 1).

У листопаді 1982 року Папа Римський Іван Павло II призначив отця М. Гринчишина апостольським екзархом для українців-католиків візантійського обряду. У зв'язку з цим, владика-номінант переїхав на стале проживання

до Парижу. Опіку над Секретаріатом Центрального Ювілейного Комітету він тимчасово доручив отцю-ігумену Тадею Кравчуку (1932–2015), ЧНІ. (Гринчишин, 1982, с. 1–3).

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, перше п'ятиліття приготування до відзначення Тисячолітнього Ювілею Християнства Руси-України позначилось реалізацією багатьох цінних ініціатив та проєктів. За всіма ними стояли відповідальні люди, зокрема Блаженніший Йосиф Сліпий, що був одним з основних ініціаторів цих важливих і завчасних приготувань. З виконавчою функцією гідно

впорався секретар Генерального (Ділового) Комітету о. М. Гринчишин. Аналізуючи архівні документи, виявлено важливу і основну мету святкування Ювілею Хрещення – оновити в душах українського народу історію того християнського суспільства, що була передана нам тисячу років тому, об'єднати всіх розсіяних у світах українців, нагадати їм про їхнє коріння. Для майбутніх дослідників залишається ще багато неопрацьованих та неопублікованих архівних документів, що стануть джерелом для глибокого осмислення значення великого Ювілею Християнства Руси-України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гринчишин М., о., ЧНІ, Лист Президента Ювілейного Комітету Вінніпезької Архиепархії до Апостольського Візитатора для Українців Західної Європи Владика Мирослава Марусина. 22 грудня 1978. Вінніпег. *Українська Папська Колегія Святого Йосафата в Римі. Архів о. М. Марусина (архів не описаний)*. Машинопис. 2 арк.
2. Гринчишин М., о., генеральний секретар. Комунікат ч. 9. Секретаріат Центрального Ювілейного Комітету УКЦ (Secretariat – Central Jubilee Committee) для відзначення ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ до Високопреосвященнішого Владика [Йосифа Сліпого] від 15 грудня 1979 р. (м. Вінніпег, Манітоба, Канада). Оригінал. Оригінальний підпис о. М. Гринчишина. Печатка вхідної документації VISITATORE APOSTOLICO від 17 січня 1980 р. Рим. Ватикан. *Українська Папська Колегія Святого Йосафата в Римі. Архів о. М. Марусина (архів не описаний)*. Машинопис. 1 арк.
3. Гринчишин М., о., ЧНІ, генеральний секретар. Обіжник ч. 10. Секретаріат Центрального Ювілейного Комітету УКЦ (Secretariat – Central Jubilee Committee) для відзначення ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ до Високопреосвященнішого Владика [Йосифа Сліпого] від 15 березня 1980 р. (м. Вінніпег, Манітоба, Канада). Копія. Печатка вхідної документації VISITATORE APOSTOLICO від 28 березня 1980 р. Рим. Ватикан. *Українська Папська Колегія Святого Йосафата в Римі. Архів о. М. Марусина (архів не описаний)*. Машинопис. 1 арк.
4. Гринчишин М., о., ЧНІ, генеральний секретар. Обіжник ч. 16. Секретаріат Центрального Ювілейного Комітету УКЦ для відзначення ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ до Високопреосвященнішого Владика [Йосифа Сліпого] від 15 травня 1980 р. (м. Вінніпег, Манітоба, Канада). Копія. Печатка вхідної документації VISITATORE APOSTOLICO від 23 травня 1980 р. Рим. Ватикан. *Українська Папська Колегія Святого Йосафата в Римі. Архів о. М. Марусина (архів не описаний)*. Машинопис. 1 арк.
5. Гринчишин М., о., ЧНІ, генеральний секретар. Обіжник ч. 17. Секретаріат Центрального Ювілейного Комітету УКЦ для відзначення ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ до Високопреосвященнішого Владика [Йосифа Сліпого] від 21 травня 1980 р. (м. Вінніпег, Манітоба, Канада). Копія. Печатка вхідної документації VISITATORE APOSTOLICO від 6 червня 1980 р. Рим. Ватикан. *Українська Папська Колегія Святого Йосафата в Римі. Архів о. М. Марусина (архів не описаний)*. Машинопис. 1 арк.
6. Гринчишин М., о., ЧНІ, генеральний секретар. Обіжник ч. 18. Секретаріат Центрального Ювілейного Комітету УКЦ для відзначення ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ до Високопреосвященнішого Владика [Йосифа Сліпого] від 11 червня 1980 р. (м. Вінніпег, Манітоба, Канада). Копія. Печатка вхідної документації VISITATORE APOSTOLICO від 24 червня 1980 р. Рим. Ватикан. *Українська Папська Колегія Святого Йосафата в Римі. Архів о. М. Марусина (архів не описаний)*. Машинопис. 2 арк.
7. Гринчишин М., о., ЧНІ, генеральний секретар. Обіжник ч. 42. Секретаріат Центрального Ювілейного Комітету УКЦ для відзначення ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ до Високопреосвященнішого Владика [Йосифа Сліпого] від 9 вересня 1982 р. (м. Вінніпег, Манітоба, Канада). З додатком Листа від Яра Славутича зі словами гимну та нотами до ного. Копія. Печатка вхідної документації VISITATORE APOSTOLICO від 21 вересня 1982 р. Рим. Ватикан. *Українська Папська Колегія Святого Йосафата в Римі. Архів о. М. Марусина (архів не описаний)*. Машинопис. 3 арк.
8. Гринчишин М., о., ЧНІ, генеральний секретар. Звіт Комісії (Комітету) для Відзначення Тисячолітнього Ювілею Християнства Руси-України. 23 вересня 1982 р. (м. Вінніпег). Копія. *Українська Папська Колегія Святого Йосафата в Римі. Архів о. М. Марусина (архів не описаний)*. Машинопис. 1 арк.

9. Гринчишин М., о., ЧНІ, єпископ-номінант. Секретаріят Центрального Ювілейного Комітету 1000 ліття Хрещення Руси-України. Повідомлення. 28 грудня 1982 р. (м. Вінніпег). Копія. *Українська Папська Колегія Святого Йосафата в Римі. Архів о. М. Марусина (архів не описаний)*. Машинопис. 3 арк.
10. Жуковський А. Підсумки відзначення тисячолітнього ювілею хрещення Руси-України. *Український історичний журнал*. 1993. № 1. С. 140–151.
11. Карась Г. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття: монографія. Івано-Франківськ: Тіповіт, 2012. 1164 с.
12. Музичка І. Українські наукові інституції у підготовці до Ювілею 1000-ліття. *Богословія*. 1982. Кн. 1–4. С. 163–178.
13. Недужко Ю. Тисячоліття хрещення Руси-України. Відзначення світовою громадськістю всесвітньо-історичної події: монографія. Луцьк: РВВ «Вежа» Волинський державний університет ім. Лесі Українки, 2003. 198 с.
14. Секретаріят Центрального Ювілейного Комітету УКЦ для відзначення ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ. Комунікат ч. 3. 5 червня 1979. Вінніпег. *Українська Папська Колегія Святого Йосафата в Римі. Архів о. М. Марусина (архів не описаний)*. Машинопис. 2 арк.
15. Сліпий Й. Слово Блаженнішого на відкриття нарад нашого єпископату. 17. XI. 1978. Рим. *Українська Папська Колегія Святого Йосафата в Римі. Архів о. М. Марусина (архів не описаний)*. Машинопис. 1 арк.
16. Сліпий Й. Слово Блаженнішого на відкриття нарад нашого єпископату. 18. IX. 1979. Рим. *Українська Папська Колегія Святого Йосафата в Римі. Архів о. М. Марусина (архів не описаний)*. Машинопис. 2 арк.

REFERENCES:

1. Hrynchyshyn M., o., CSsR. (1978). *Lyst Prezydenta Yuvileinoho Komitetu Winnipezkoj Arkhyeparkhii do Apostolskoho Vizytatora dlia Ukraintsiv Zakhidnoi Yevropy Vladyky Myroslava Marusyna. [Letter from the President of the Jubilee Committee of the Winnipeg Archdiocese to the Apostolic Visitor for Ukrainians in Western Europe, Bishop Myroslav Marusyn]*. 22 hrudnia 1978. Winnipeh. Ukrainska Papska Kolehiia Sviatoho Yosafata v Rymi. Arkhiv o. M. Marusyna (arkhiv ne opysanyi). Mashynopys. 2 ark. [in Ukrainian].
2. Hrynchyshyn M., o., heneralnyi sekretar. (1979). *Komunikat ch. 9. Sekretariiat Tsentralnoho Yuvileinoho Komitetu UKTs (Secretariat – Central Jubilee Committee) dlia vidznachennia TYSIACHOLITTIA KHRESHCHENNIA RUSY-UKRAINY [Communiqué No. 9. Secretariat of the Central Jubilee Committee of the Ukrainian Catholic Church (Secretariat – Central Jubilee Committee) for the celebration of the Millennium of the Baptism of Rus'-Ukraine to His Eminence [Josyf Slipyj] from December 15, 1979. (Winnipeg, Manitoba, Canada)]*. Oryhinal. Oryhinalnyi pidpys o. M. Hrynchyshyna. Pechatka vkhidnoi dokumentatsii VISITATORE APOSTOLICO vid 17 sichnia 1980 r. Rym. Vatykan. Ukrainska Papska Kolehiia Sviatoho Yosafata v Rymi. Arkhiv o. M. Marusyna (arkhiv ne opysanyi). Mashynopys. 1 ark. [in Ukrainian].
3. Hrynchyshyn M., o., CSsR, heneralnyi sekretar. (1980). *Obizhnyk ch. 10. Sekretariiat Tsentralnoho Yuvileinoho Komitetu UKTs (Secretariat – Central Jubilee Committee) dlia vidznachennia TYSIACHOLITTIA KHRESHCHENNIA RUSY-UKRAINY [Circular No. 10. Secretariat of the Central Jubilee Committee of the Ukrainian Catholic Church (Secretariat – Central Jubilee Committee) for the celebration of the Millennium of the Baptism of Rus'-Ukraine to His Eminence [Josyf Slipyj] from March 15, 1980. (Winnipeg, Manitoba, Canada)]*. Kopiiia. Pechatka vkhidnoi dokumentatsii VISITATORE APOSTOLICO vid 28 bereznia 1980 r. Rym. Vatykan. Ukrainska Papska Kolehiia Sviatoho Yosafata v Rymi. Arkhiv o. M. Marusyna (arkhiv ne opysanyi). Mashynopys. 1 ark. [in Ukrainian].
4. Hrynchyshyn M., o., CSsR, heneralnyi sekretar. (1980). *Obizhnyk ch. 16. Sekretariiat Tsentralnoho Yuvileinoho Komitetu UKTs dlia vidznachennia TYSIACHOLITTIA KHRESHCHENNIA RUSY-UKRAINY vid 15 travnia 1980 r. (m. Winnipeh, Manitoba, Kanada) do Vysokopreosviashchennishoho Vladyky [Josyfa Slipoho [Circular No. 16. Secretariat of the Central Jubilee Committee of the Ukrainian Catholic Church for the celebration of the Millennium of the Baptism of Rus'-Ukraine to His Eminence [Josyf Slipyj] from May 15, 1980. (Winnipeg, Manitoba, Canada)]*. Kopiiia. Pechatka vkhidnoi dokumentatsii VISITATORE APOSTOLICO vid 23 travnia 1980 r. Rym. Vatykan. Ukrainska Papska Kolehiia Sviatoho Yosafata v Rymi. Arkhiv o. M. Marusyna (arkhiv ne opysanyi). Mashynopys. 1 ark. [in Ukrainian].
5. Hrynchyshyn M., o., CSsR, heneralnyi sekretar. (1980). *Obizhnyk ch. 17. Sekretariiat Tsentralnoho Yuvileinoho Komitetu UKTs dlia vidznachennia TYSIACHOLITTIA KHRESHCHENNIA RUSY-UKRAINY do Vysokopreosviashchennishoho Vladyky [Josyfa Slipoho] vid 21 travnia 1980 r. (m. Winnipeh, Manitoba, Kanada) [Circular No. 17. Secretariat of the Central Jubilee Committee of the Ukrainian Catholic Church for the celebration of the Millennium of the Baptism of Rus'-Ukraine to His Eminence [Josyf Slipyj] from May 21, 1980. (Winnipeg, Manitoba, Canada)]*. Kopiiia. Pechatka vkhidnoi dokumentatsii VISITATORE APOSTOLICO vid 6 chervnia 1980 r. Rym. Vatykan. Ukrainska Papska Kolehiia Sviatoho Yosafata v Rymi. Arkhiv o. M. Marusyna (arkhiv ne opysanyi). Mashynopys. 1 ark. [in Ukrainian].
6. Hrynchyshyn M., o., CSsR, heneralnyi sekretar. (1980). *Obizhnyk ch. 18. Sekretariiat Tsentralnoho Yuvileinoho Komitetu UKTs dlia vidznachennia TYSIACHOLITTIA KHRESHCHENNIA RUSY-UKRAINY do Vysokopreosviashchennishoho*

Vladyky [Iosyfa Slipoho] vid 11 chervnia 1980 r. (m. Winnipeh, Manitoba, Kanada) [Circular No. 18. Secretariat of the Central Jubilee Committee of the Ukrainian Catholic Church for the celebration of the Millennium of the Baptism of Rus'-Ukraine to His Eminence [Josyf Slipyj] from June 11, 1980. (Winnipeg, Manitoba, Canada)]. Kopiiia. Pечатka vkhidnoi dokumentatsii VISITATORE APOSTOLICO vid 24 chervnia 1980 r. Rym. Vatykan. Ukrainska Papska Kolehiia Sviatoho Yosafata v Rymi. Arkhiv o. M. Marusyna (arkhiv ne opysanyi). Mashynopys. 2 ark. [in Ukrainian].

7. Hrynychshyn M., o., CSsR, heneralnyi sekretar. (1982). *Obizhnykch. 42. Sekretariat Tsentralnoho Yuvileinoho Komitetu UKTs dlia vidznachennia TYSIACHOLITTIA KHRESHCHENNIA RUSY-UKRAINY do Vysokopreosviashchennishoho Vladyky [Iosyfa Slipoho] vid 9 veresnia 1982 r. (m. Winnipeh, Manitoba, Kanada) [Circular No. 42. Secretariat of the Central Jubilee Committee of the Ukrainian Catholic Church for the celebration of the Millennium of the Baptism of Rus'-Ukraine to His Eminence [Josyf Slipyj] from September 9, 1982. (Winnipeg, Manitoba, Canada)].* Z dodatkom Lysta vid Yara Slavutycha zi slovamy hymnu ta notamy do noho. Kopiiia. Pечатka vkhidnoi dokumentatsii VISITATORE APOSTOLICO vid 21 veresnia 1982 r. Rym. Vatykan. Ukrainska Papska Kolehiia Sviatoho Yosafata v Rymi. Arkhiv o. M. Marusyna (arkhiv ne opysanyi). Mashynopys. 3 ark. [in Ukrainian].

8. Hrynychshyn M., o., CSsR, heneralnyi sekretar. (1982). *Zvit Komisii (Komitetu) dlia Vidznachennia Tysiacholitnoho Yuvileiu Khrystianstva Rusy-Ukrainy [Report of the Committee for the Celebration of the Millennium Jubilee of Christianity in Rus'-Ukraine].* 23 veresnia 1982 r. (m. Winnipeh). Kopiiia. Ukrainska Papska Kolehiia Sviatoho Yosafata v Rymi. Arkhiv o. M. Marusyna (arkhiv ne opysanyi). Mashynopys. 1 ark. [in Ukrainian].

9. Hrynychshyn M., o., CSsR, yepyskop-nominant. (1982). *Sekretariat Tsentralnoho Yuvileinoho Komitetu 1000 littia Khreshchennia Rusy-Ukrainy. Povidomlennia [Secretariat of the Central Jubilee Committee for the Millennium of the Baptism of Rus'-Ukraine. Notice].* 28 hrudnia 1982 r. (m. Winnipeh). Kopiiia. Ukrainska Papska Kolehiia Sviatoho Yosafata v Rymi. Arkhiv o. M. Marusyna (arkhiv ne opysanyi). Mashynopys. 3 ark. [in Ukrainian].

10. Zhukovskiy A. (1993). *Pidsumky vidznachennia tysiacholitnoho yuvileiu khreshchennia Rusi-Ukrainy [Summary of the Celebration of the Millennium of the Baptism of Rus'-Ukraine].* *Ukrainskyi istorychnyi zhurnal.* 1993. № 1. 140–151 [in Ukrainian].

11. Karas H. (2012). *Muzychna kultura ukrainskoi diaspory u svitovomu chasoprostori KhKh stolittia: monohrafiia [Musical Culture of the Ukrainian Diaspora in the Global Space-Time of the 20th Century: Monograph].* Ivano-Frankivsk: Tipovit, 2012. 1164 [in Ukrainian].

12. Muzychka I. (1982). *Ukrainski naukovi instytutsii u pidhotovtsi do Yuvileiu 1000-littia [Ukrainian Scientific Institutions in Preparation for the Millennium Jubilee].* Bohosloviia. 1982. Kn. 1–4. 163–178 [in Ukrainian].

13. Neduzhko Yu. (2003). *Tysiacholittia khreshchennia Rusy-Ukrainy. Vidznachennia svitovoiu hromadskistiu vsesvitno-istorychnoi podii: monohrafiia [Millennium of the Baptism of Rus'-Ukraine. Commemoration by the World Community of a Global-Historical Event: Monograph].* Lutsk: RVV «Vezha» Volynskiy derzhavnyi universytet im. Lesi Ukrainky, 2003. 198 [in Ukrainian].

14. *Sekretariat Tsentralnoho Yuvileinoho Komitetu UKTs dlia vidznachennia TYSIACHOLITTIA KHRESHCHENNIA RUSY-UKRAINY [Secretariat of the Central Jubilee Committee of the Ukrainian Catholic Church for the Celebration of the Millennium of the Baptism of Rus'-Ukraine].* Komunikat ch. 3. 5 chervnia 1979. Winnipeh. Ukrainska Papska Kolehiia Sviatoho Yosafata v Rymi. Arkhiv o. M. Marusyna (arkhiv ne opysanyi). Mashynopys. 2 ark. [in Ukrainian].

15. Slipyi J. (1989). *Slovo Blazhennishoho na vidkryttia narod nashoho yepyskopatu [Address of His Beatitude at the Opening of the Meetings of Our Episcopate].* 17. XI. 1978. Rym. Ukrainska Papska Kolehiia Sviatoho Yosafata v Rymi. Arkhiv o. M. Marusyna (arkhiv ne opysanyi). Mashynopys. 1 ark. [in Ukrainian].

16. Slipyi J. (1979). *Slovo Blazhennishoho na vidkryttia narod nashoho yepyskopatu [Address of His Beatitude at the Opening of the Meetings of Our Episcopate].* 18. IX. 1979. Rym. Ukrainska Papska Kolehiia Sviatoho Yosafata v Rymi. Arkhiv o. M. Marusyna (arkhiv ne opysanyi). Mashynopys. 2 ark. [in Ukrainian].